

աւելի՛ իրականական խնդրոյ առարկայ անհատներու զանազան փափաքները, այնքան կը բազմանայ առաւելութիւնը:

3. Ժխտական օգտապաշտութիւն

Մինչ վերոյիշեալ բարոյագէտներու մեծամասնութիւնը կը ձգտի բարոյական վարմունքի որպէս հետեւանք տեսնել՝ *առաւելագոյն օգուտը*, սակայն կան այլ բարոյագէտներ եւս (ինչպէս՝ աստորիացի-բրիտանացի փիլիսոփայ **Կ. Պոպլը**, Karl Popper, 1902 – 1994 թ.), որոնք կը ջատագովեն **ժխտական օգտապաշտութիւնը** (Negative Utilitarianism), որու նպատակը ոչ թէ առաւելագոյն օգուտն է, այլ՝ «տառապանքի նուազումն» է, նոյնպէս՝ կարելի առաւելագոյն չափով:

Ժխտական օգտապաշտութեան համաձայն, *տառապանքէն խուսափումը* կամ տառապանքի առաւելագոյն չափով նուազեցումը շատ աւելի՛ ազդեցիկ եւ շատերու կողմէ շատ աւելի համոզիչ ու ընդունելի են, քան Ե. Բենթամի՝ «առաւելագոյն երջանկութեան սկզբունքը»ը („Maximum-Happiness-Principle“), որ ստիպողաբար (ինչպէս նշեցինք) կը թեքի՝ դէպի *հաճոյապաշտութիւն* (Hedonism):

Օգտապաշտութեան հաշուարկ

Օգտապաշտութեան հաշուարկը կը նպատակադրէ տեսութեան գործնական բաժինը, որ կարելի է օրինակով մը յստակացնել:

Օրինակ եթէ անհատ մը, հարցի մը առնչութեամբ իր վարմունքը պիտի որոշէ եւ ունի մի քանի տարբերակներու մէջէն ընտրելու կարելիութիւն, ի՞նչ գործընթացի պէտք է դիմէ: Օգտապաշտութեան տեսանկիւնէն դիտուած, ան բնականաբար պէտք է ընտրէ ա՛յն տարբերակը, որ իրեն համար «առաւելագոյն երջանկութիւն»ը կարենայ ապահովել. ասոր համար սակայն, ան պէտք է նկատի ունենայ իւրաքանչիւր տարբերակի հետեւանքային առաւելութիւններն ու թերութիւնները, հաշուարկի ենթարկէ ընդհանուր արդիւնքը եւ ըստայնմ որոշում կայացնէ:

Ե. Բենթամի համաձայն, վարմունքի մը հաշուարկի չափանիշ պէտք է նկատել հաճոյքի կամ երջանկութեան տեսողութիւնը, ուժգնութիւնը եւ հաւանականութիւնը. նոյն չափանիշը նաեւ կիրարկելի է՝ ցաւի կամ տառապանքի պարագային:

Վերոյիշեալ առաւելութիւններն ու թերութիւնները, իրականութեան մէջ անհատին համար *օգուտ* կամ *վնաս* բերող, նպաստաւոր կամ աննպաստ արժէքներն են, որոնք սակայն կը կրեն ենթակայականութեան (Subjectivity) կնիքը:

Եթէ օգտապաշտութեան հաշուարկի ծիրը ընդլայնենք եւ անհատական օգուտէն աւելի նկատի ունենանք ընդհանուրին օգուտը, այն ատեն պէտք է